

Groene chemie, nieuwe economie

Plan voor een programmatische aanpak 2022 – 2023

26 januari 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Groene chemie, nieuwe economie	3
1.2	Doel en basis voor dit plan van aanpak	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Strategische aanpak van Groene Chemie, Nieuwe Economie.....	5
2.1	Visie en missie.....	5
2.2	Doelstellingen	5
2.3	Aanpak.....	5
2.4	Organisatiestructuur	7
3	Plan voor een programmatische aanpak	9
3.1	Game changers, activiteiten en resultaten	9
3.2	Begroting en benodigde resources	20

1 Inleiding

1.1 Groene chemie, nieuwe economie

Groene Chemie, Nieuwe Economie is een coalitie van partijen die zich richt op het versnellen van de grondstoffentransitie van de procesindustrie. De wereld verandert, is in transitie; waar er eerst overvloed aan grondstoffen was, bewegen we naar een tijd van schaarse grondstoffen, waarbij ook de aard van de grondstoffen gaat veranderen: van fossiel naar klimaatneutraal en regeneratief. Deze industrie zet daarom vol in op het behalen van de Klimaatakkoord-doelstellingen voor 2030. Om ook de doelen voor 2050 te halen moet er werk gemaakt worden van de opschaling van verschillende kansrijke innovaties. Denk aan innovaties die de inzet van duurzame grondstoffen en nieuwe, op groene elektriciteit gebaseerde, processen voor chemie en materialen (naar gerefereerd als 'maakchemie'¹) mogelijk maken.

Uit verschillende initiatieven blijkt duidelijk dat er in de chemie een fundament voor de grondstoffentransitie ontstaan is, maar dat de benodigde condities voor opschaling nog niet ingevuld zijn². Tegelijkertijd hebben de met deze transitie samenhangende innovaties een enorm potentieel om invulling te geven aan de nieuwe economie. Om in 2050 grootschalige industriële toepassing van alternatieve, circulaire grondstoffen en daarmee samenhangende, (nu nog) disruptieve elektrische processen te realiseren, is het cruciaal dat nu gestart wordt met het opschalen van deze kansrijke innovaties. Dat is wat 'Groene Chemie, Nieuwe Economie' (GNCE) beoogt te bereiken.

De coalitie GNCE is in 2020 tot stand gekomen, aanvankelijk op initiatief van het Economisch Netwerk Zuid-Nederland (ENZuid), Brightsite en TNO. De eerste mijlpaal betrof de op initiatief van ENZuid opgestelde startnotitie ketentransitie in de procesindustrie, die de heer Focco Vijselaar namens het ministerie van EZK op 24 juni 2020 in ontvangst nam tijdens een online top met vertegenwoordigers van DOW, SABIC, VDL, MKB, de Europese Commissie, kennisinstellingen, Invest-NL en overheden ([bekijk een samenvatting van de online top](#)).

De startnotitie was het startsein om te komen tot de [actieagenda 'Groene chemie, nieuwe economie'](#), die is opgesteld met ondersteuning van het ministerie van EZK samen met de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Deze agenda is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met onder meer bedrijven, clusters, kennisinstellingen en financiers. De officiële lancering van de actieagenda 'Groene chemie, nieuwe economie' vond plaats tijdens de [online top](#) op 24 februari 2021, waarbij ook de coalitie is gevormd om deze actieagenda uit te gaan voeren. De volgende partijen hebben zich bij de coalitie aangesloten middels het tekenen van een coalitieverklaring: Sabic, Cosun, VDL, Port of Moerdijk, Chemelot, Brightlands, Smart Delta Resources, Circular Biobased Delta, Brightsite, Brainport Industries, Brainport Development, TNO, BOM, LIOF, ENZuid, Impuls Zeeland, Innovation Quarter, Chemport Europe, Invest-NL, VNCI, FME, BISI en NOM², met steun van de topsectoren. In oktober 2021 zijn er drie groeifondsvoorstellen ingediend waar GCNE een aansturende rol had (Agri Based Chemicals) of op een andere manier bij betrokken was (MaterialenNL en NextGenHightech).

1.2 Doel en basis voor dit plan van aanpak

Actieagenda: de basis

Voornoemde actieagenda vormt de basis voor dit plan van aanpak. De agenda beschrijft de belangrijkste oorzaken waarom opschaling stopt en benoemt de belangrijkste acties die benodigd zijn om initiatieven op het gebied van biobased grondstoffen, recycling en proceselektrificatie op te schalen naar industrieel volume. Voor deze initiatieven geldt dat, ondanks het feit dat de technologie beschikbaar is (op een lager TRL), opschaling van pilot-fase naar commercialisatie stopt. Marktvalen en systeemvalen belemmert innovatie.

¹ Het begrip 'maakchemie' refereert in dit plan naar de chemie uitgezonderd energiedragers.

² Zie ook: www.groenechemie.nl. Op deze site is ook de Actieagenda Groene Chemie, Nieuwe Economie gepubliceerd.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn als volgt:

- De vereiste cross-sectorale samenwerking voor de noodzakelijke ketensamenwerking komt in de huidige (lineaire) markt moeilijk van de grond;
- De toegang tot het benodigde hoog-risicokapitaal is een probleem (financiering);
- Het huidige beleidskader bedient de grondstoffent transitie nog onvoldoende.

De randvoorwaarden voor het realiseren van de genoemde transitie zijn daarmee op dit moment onvoldoende georganiseerd, terwijl het ondenkbaar is dat de bestaande 'markt' deze randvoorwaarden op korte termijn zelf kan vormgeven. Daarom is de actieagenda GCNE noodzakelijk. Door deze uit te voeren kan Nederland anticiperen op circulaire ontwikkelingen in de Europese Unie (EU) en op de internationale markt. Zo kan Nederland een gidsland worden van de grondstoffent transitie in de chemie en materialen.

De acties uit de agenda vormen samen een integraal programma dat op bovenstaande elementen neerslaat, met als doel de opschaling van de groene chemie te versnellen en hiermee een significante bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen van 2050.

Kwartiermaakfase

De afgelopen tijd heeft een groep van partijen (de 'kwartiermakers', in een '*coalition of the willing*') zich onder de noemer van **het platform GCNE**, ingezet voor verschillende acties uit de actieagenda, met incidentele ondersteuning vanuit provinciale overheden en in combinatie met continue inzet van de betrokken partners. Professionalisering van de aanpak en organisatie wordt nu beoogd. Onderdelen daarvan zijn (a) de voorbereiding van een langere termijn plan van aanpak voor het platform en (b) inrichting van de governance van deze aanpak. Voor dit laatste wordt een stichting opgericht. Dat maakt integrale sturing op de ambities en activiteiten van GCNE mogelijk. Beoogd is een groeimodel, waarin de stichting het platform GCNE op termijn hoopt te kunnen ontwikkelen tot een zelfvoorzienend systeem.

Opdracht voor een programmatische aanpak

Op 15 september hebben 6 provincies (Noord-Brabant, Limburg, Zeeland, Zuid-Holland, Groningen en Drenthe) op directieniveau uitgesproken dat zij draagvlak zien voor het platform GCNE en dat zij voor de eerste 2 jaar aan een basisfinanciering zullen bijdragen. Deze provincies hebben de opdracht bij GCNE uitgezet om het plan voor de komende twee jaar uit te werken.

Voor u ligt het resultaat: het plan voor de programmatische aanpak van GCNE voor de komende twee jaar. Het licht de doelen van GCNE toe en geeft een overzicht van de activiteiten waar het platform GCNE zich de komende twee jaar mee bezig zal houden. De belangrijkste resultaten zijn voor deze activiteiten geformuleerd. Tot slot is aan dit plan een voorstel voor de inrichting van de GCNE-governance bijgevoegd. Dit plan voor de programmatische aanpak is daarmee bedoeld als startpunt voor de programmanager, die op korte termijn aangesteld zal worden en de activiteiten verder zal uitwerken en aansturen.

TNO heeft dit plan opgesteld in samenwerking met Chantal de Schepper (provincie Zeeland) en Angelique Erkenbosch (ROM's). Consultatie met de GCNE kwartiermakers heeft op verschillende momenten plaatsgevonden. Het plan van aanpak is geaccordeerd door de kwartiermakers op 21 januari 2022.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de visie, missie, doelstellingen en strategische aanpak van GCNE. In hoofdstuk 3 worden de activiteiten en resultaten van het GCNE platform voor de komende tijd toegelicht.

2 Strategische aanpak van Groene Chemie, Nieuwe Economie

2.1 Visie en missie

GCNE is een platform dat zich richt op het versnellen van de grondstoffentransitie in de maakchemie in Nederland. GCNE heeft als *visie* een groene chemie, waarin nieuwe technologieën en businessmodellen de kans krijgen om een nieuwe, op niet-fossiele grondstoffen gebaseerde economie te realiseren. Het platform heeft daarmee als *missie*:

'Versnellen van het vergroenen van de maakchemie door het verbeteren van het innovatie- en ondernemersklimaat.'

2.2 Doelstellingen

Het hoofddoel van GCNE is om **barrières rondom opschaling weg te nemen, zodat (disruptieve) initiatieven op het gebied van biobased grondstoffen, recycling en proceselektrificatie op kunnen schalen naar industrieel volume**. Met deze scope heeft GCNE inmiddels een aantal nieuwe waardeketens gedefinieerd en, binnen deze nieuwe ketens, vele tientallen impactvolle opschalingsinitiatieven van (gevestigde) bedrijven en startende ondernemers (de **'game changers'** (zowel ondernemers als ondernemingen, zie Hoofdstuk 3.1)) geïdentificeerd. De komende twee jaar zet GCNE zich in om deze en andere relevante initiatieven te ondersteunen en de ketens rondom deze initiatieven sluitend te krijgen.

Beoogde effecten

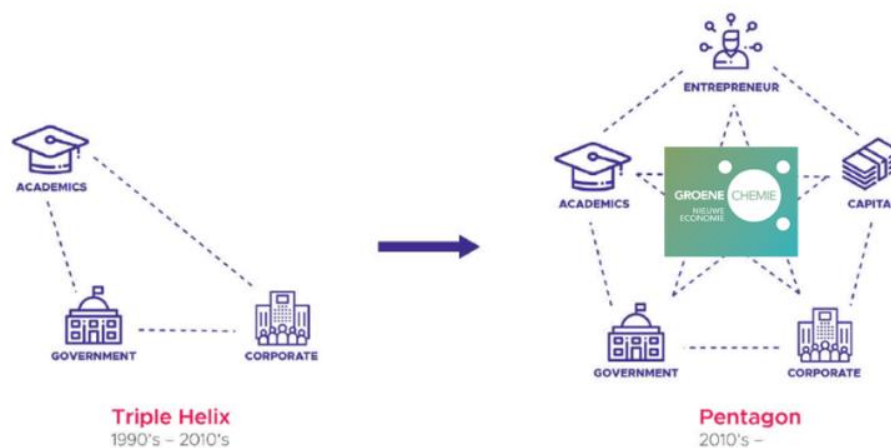
Door opschaling kunnen initiatieven op het gebied van biobased grondstoffen, recycling en proceselektrificatie op termijn concurreren met hun fossiele tegenhangers – mede als gevolg van de naar verwachting stijgende CO₂-prijs. Zo ontstaat een gelijk(er) speelveld, waarin nieuwe initiatieven, gestimuleerd door GCNE, kans krijgen om substantieel bij te dragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen van 2030 en 2050. Daarnaast ontstaan nieuwe economische kansen voor de verschillende betrokken regio's. Opschaling leidt immers tot verdienvermogen en nieuwe banen op alle plekken in de nieuwe en cross-sectorale waardeketens die dankzij GCNE gaan ontstaan.

2.3 Aanpak

Het platform bouwt voort op de actieagenda GCNE. De aanpak is tweeledig:

- Het **stimuleren** van concrete initiatieven door community- en consortiavorming, inclusief het zo laagdrempelig mogelijk toegankelijk maken van publieke en private financiering. GCNE stimuleert de oprichting van consortia en verbindt ketens, maar voert zelf geen (technologisch) onderzoek of opschaling van technologie uit.
- Het **agenderen** van de relevante socio-economische, financiële en beleidsmatige onderwerpen, als randvoorwaarden voor het versnellen van de transitie naar een klimaat neutrale maakchemie.

GCNE stimuleert multiregionale en cross-sectorale samenwerkingen, door actoren uit het 'Pentagon' (zie Figuur 1) te verbinden rondom de te vormen ketens, waarbij deze partijen aanvullende waarde bieden aan netwerken die in de regio reeds actief zijn. 'De ondernemer' en 'kapitaal' zijn toegevoegd, waardoor de aanpak zich onderscheidt van het veelvuldig gebruikte 'Triple Helix' concept. Hiermee geeft het platform GCNE invulling aan haar missie gericht op het verbeteren van zowel het innovatie- als ondernemersklimaat. Het platform ontsluit kennis en stakeholders binnen en tussen de regio's, en draagt actief bij aan opschaling en versnelling van initiatieven en consortia.

Figuur 1: Van Triple Helix naar Pentagon: het platform GCNE verbindt overheden, kennisinstellingen, ondernemers, kapitaal en grootbedrijf in de transitie naar een groene chemie. Bron: Engage//Innovate Strategy Tools.

In dit systeem werkt GCNE aan het zowel structureel als individueel **wegnemen van barrières** rondom ketenvorming, financiering en beleid, en biedt GCNE:

...gerichte ondersteuning aan **private partijen (de game changers)**...

- Dit zijn bijvoorbeeld startups en scale-ups die problemen ervaren bij het financieren en initiëren van samenwerkingen voor het realiseren van de (disruptieve) innovaties, maar ook private financiers, MKB en grootbedrijf met een eigen rol in de groene innovatie keten.
- Diensten zijn bijvoorbeeld initiatie en doorontwikkeling van samenwerking in ketens of grote consortia, waarbij ook ondersteuning in toegang tot nationale en Europese financieringsinstrumenten een rol speelt.

...ten behoeve van **publieke partners**...

- Voor overheden en de samenleving biedt GCNE verschillende benefits, door haar bijdrage aan zowel klimaat- en circulariteitsdoelstellingen in combinatie met economische groei.
- Publieke partners zijn nationale en regionale overheden, die de markt in staat moeten stellen om een duurzame, innovatieve chemie te realiseren door het markt- en systeemfalen weg te nemen. Ook de Europese Unie implementeert steeds verdergaande ambities en beleid met gerelateerde instrumenten die goed aansluiten op GCNE.
- GCNE sluit in het bijzonder nauw aan bij de economische en duurzaamheidsambities van zes provincies in Nederland waar zich de grote industriële chemische complexen bevinden (Groningen, Drenthe, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg), en de bijhorende chemische clusters³.

...in een **multi-actor partnership**.

- Bestaande uit een klein en gefocust actie-georiënteerd team, sterk verbonden aan de verschillende stakeholders in het ecosysteem.
- Gebruikmakend van (en aanhakend bij) datgene dat er al is, zoals regionale clusters, kennisinstellingen, Invest-NL, de ROM's, etc., zodat ondernemers op een optimale manier ondersteund kunnen worden. Ook wordt gebruik gemaakt van en aangehaakt bij andere bestaande platforms, zoals de verschillende platforms op het gebied van biobased materialen en de trilaterale chemiestrategie van het ARRA⁴ cluster.
- Gericht op het tot stand brengen van structurele cross-sectorale en nationale samenwerking met publieke en private partners en andere belanghebbenden, en internationale samenwerking via de trilaterale strategie.

³ Noord-Nederland (Chemport), Rotterdam-Moerdijk, Zeeland/West-Brabant (met samenwerkingsverband Smart Delta Resources (SDR)) en Chemelot.

⁴ Antwerpen-Rotterdam-Rijn-Ruhr-area

De kracht van de regio

Het inzetten van de kracht van zowel 'het nationale' als 'het regionale', en het leggen van de verbinding tussen beide, is een uniek aspect van GCNE. GCNE richt zich op het ontwikkelen van een landelijk dekkend innovatie-ecosysteem voor de groene chemie dat de regio's en hun innovatieve ondernemers ondersteunt en stimuleert richting opschaling. GCNE legt daarbij het accent op activiteiten die in de regio (of in de samenwerking met meer regio's) plaatsvinden en effect sorteren. In het platform GCNE zijn de regio's met elkaar verbonden, waardoor er tussen onderwerpen synergie kan optreden en er intraregionale ketens kunnen gaan ontstaan. Op termijn wordt er ook een grensoverschrijdende aanpak voorzien binnen het ARRA cluster en binnen Europees verband (bijvoorbeeld door het aantrekken van Europese fondsen).

2.4 Organisatiestructuur

Stichting

Er wordt een Stichting "Platform Groene Chemie, Nieuwe Economie" opgericht. De Stichting heeft tot doelstelling het versnellen van de vergroening van de maakchemie door het versterken van het innovatie- en ondernemersklimaat en het verbinden van research, industrie, financiers en overheden.

Stichtingsbestuur

Leden van Stichtingsbestuur zijn ambassadeurs die de missie en de visie van GCNE breed uitdragen, wat zich onder andere uit in het feit dat zij de actieagenda GCNE en knelpunten in beleid actief agenderen bij overheden en bedrijven en in kind en in cash bijdragen aan het Platform. Het Stichtingsbestuur zal in de eerste twee jaar maandelijks bijeenkomen.

Het Stichtingsbestuur bestaat uit 6 zetels:

1. 1 Voorzitter (betaalde functie)
2. 1 Vertegenwoordiger vanuit clusters rond maakchemie (in kind)
3. 1 Vertegenwoordiger vanuit Regionale Ontwikkelmaatschappijen (in kind)
4. 1 Vertegenwoordiger vanuit financiële partijen (in kind)
5. 1 Vertegenwoordiger vanuit het bedrijfsleven (in kind)
6. 1 Vertegenwoordiger vanuit de kennisinstellingen (in kind).

Bij oprichting zal de Stichting starten met ingevulde posities 1,3 en 6, zoals besloten door meerderheid van stemmen in het overleg van de kwartiermakers:

- Arnold Stokking is verkozen als Voorzitter;
- Tys van Elk is verkozen als vertegenwoordiger vanuit Regionale Ontwikkelmaatschappijen;
- Maxine Tillij is verkozen als vertegenwoordiger vanuit de kennisinstellingen.

Het bestuur wordt ondersteund door de Programmamanager als een secretaris.

Toehoorders

Voor de nationale overheid wordt de mogelijkheid geboden om een toehoorder te benoemen. Toehoorders hebben toegang tot alle informatie van het Stichtingsbestuur, maar hebben geen stemrecht.

Programmateam

De inhoudelijke uitvoering van de strategie van GCNE ligt in handen van het Programmateam. Binnen dit team wordt alle kennis en ervaring uit de werkgroepen samengebracht en gecoördineerd. Het Programmateam wordt aangestuurd door het Stichtingsbestuur. Op zijn beurt informeert en adviseert het Programmateam het Stichtingsbestuur.

Andere betrokken partijen

Betrokkenheid bedrijven

De huidige coalitie die de uitvoering van de Actieagenda heeft ondertekend zal zich verder ontwikkelen tot een bedrijvencoalitie GCNE. De bedrijven-coalitiedeelnemers zullen in toekomst ook

een deel van de financiering gaan dragen op basis van toegevoegde waarde vanuit GCNE. Deze waarde kan bijvoorbeeld als volgt vorm krijgen (in Thema 4 Community wordt dit verder uitgewerkt):

- Toegang tot relevant netwerk met slagkracht en toegang tot c.q. ondersteuning bij Europese, nationale en regionale instrumenten/financiering en bijbehorende lobby/agendering. Dit kan op individuele basis of in consortia plaatsvinden.
- Ketenvorming tussen het grootbedrijf en nieuwe toeleverende / afnemende industrie uit het bedrijfsleven cross-sectoraal.
- Toegang tot kennis voor impact analyses op duurzaamheid en socio-economische aspecten.
- Vertegenwoordiging voor beleidsmatige aandachtspunten voor overheden.
- Betrokkenheid bij specifieke community activiteiten in een periodiek coalitieoverleg bedrijven.

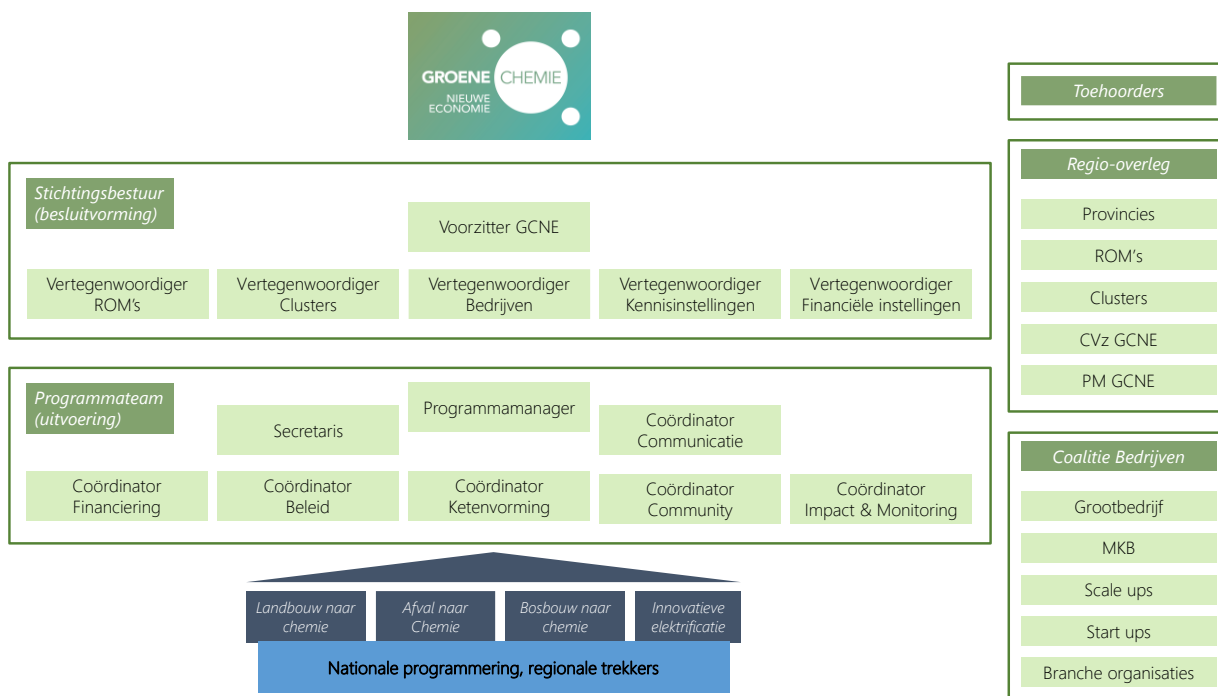
De betrokkenheid en bijdrage van bedrijven zal naar verwachting steeds verder toenemen en tot uiting komen in een steeds prominere rol van het bedrijvencoalitie in de begroting met de daarbij behorende invloed op het platform.

Kennisinstellingen

Het GCNE platform is ook toegankelijk voor kennisinstellingen. Het wordt gevraagd in ieder geval in kind mee te werken. TNO treedt op als de penvoerder voor de kennisinstellingen en zal als penvoerder een zetel in het Stichtingsbestuur hebben. De kennisinstellingen BISCI en Brightsite maken bij aanvang al deel uit van deze opzet. Andere kennisinstellingen kunnen toetreden.

Regionale borging

Regionale borging wordt verzorgd door de ROM's en de clusters die mede de Provinciale belangen vertegenwoordigen. Daarnaast is het de verwachting om een periodiek regio-overleg te organiseren waaraan ROM's, clusters en provincies kunnen deelnemen. In dit boven-regionale overleg dat voorgezeten wordt door 1 van de ROM's/clusters wordt de programmavoortgang besproken en verkend welke bijdrage de regio's kunnen leveren in de borging van resultaten in de regio. De Voorzitter en Programmamanager nemen deel aan dit overleg. De relatie met de Provincies wordt verder ingevuld middels de op te stellen subsidiebeschikking.

Figuur 2: De organisatiestructuur van het platform GCNE

3 Plan voor een programmatische aanpak

3.1 Game changers, activiteiten en resultaten

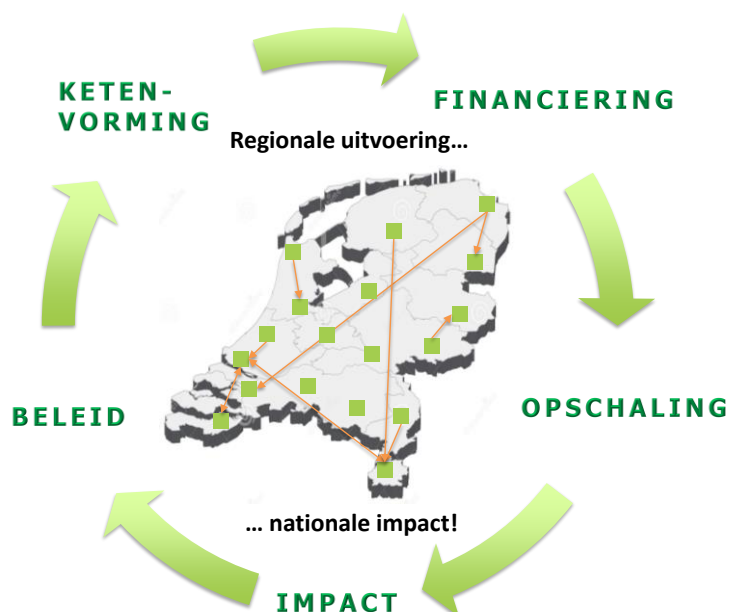
De beoogde activiteiten, doelen en resultaten van het platform GCNE in de komende twee jaar worden in deze paragraaf toegelicht. De activiteiten zijn gebaseerd op de acties uit de actieagenda. Ze beschrijven hoe GCNE een nationaal 'innovatieplatform' voor opschaling van circulaire grondstoffen en disruptieve technologieën in de maakchemie zal worden. In zijn activiteiten zal GCNE zoveel mogelijk inzetten op het ontsluiten en verbinden van bestaande initiatieven en activiteiten van andere organisaties. Met verschillende activiteiten heeft GCNE in het afgelopen jaar al een start gemaakt.

Game changers

'Game changers' zijn initiatieven van ondernemers of ondernemingen, bestaand of nieuw, start up of gevestigd chemie bedrijf, die op vernieuwende wijze, bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van de industrie.

Het belangrijkste resultaat van het programma voor de komende twee jaar is dat een aantal impactvolle game changers, dankzij ondersteuning en stimulatie van GCNE, eind 2023 een opschalingsstap richting industrieel relevante omvang hebben gemaakt en nieuwe, circulaire fabrieken realiseren.

Dit zal GCNE ondersteunen en stimuleren door het wegnemen van barrières op ketenvorming, financiering en beleid en door het ontsluiten van informatie en netwerk in de GCNE community. Door impact monitoring verzekert het platform GCNE dat de meest impactvolle game changers maximale ondersteuning vanuit het platform krijgen, opdat een zo groot mogelijke bijdrage aan de klimaat- en economische doelstellingen wordt geleverd. Om het ondernemers- en innovatieklimaat van de maakchemie te verbeteren focust GCNE daarmee op vijf verschillende thema's: ketenvorming, financiering, beleid, community en impact mapping & monitoring (Figuur 3). Tabel bevat een overzicht van de activiteiten binnen deze thema's in de komende twee jaar. In de rest van deze sectie worden deze verder toegelicht en worden ook voor deze thema's specifieke resultaten geformuleerd.

Figuur 3: De verschillende thema's van het GCNE platform

Kernthema's	Activiteiten
1. Ketenvorming	1.1: Ketens initiëren in alle relevante vernieuwingsroutes (te beginnen met landbouw, bosbouw, afval en CO ₂ naar chemie en disruptieve elektrificatie), inclusief organiseren van de benodigde financiële stimulans 1.2: Socio-economisch en praktijkonderzoek naar 'best practices' 1.3: Ondersteuning individuele ondernemers in ketenvorming
2. Financiering	2.1: Financial engineering 2.2: Individuele begeleiding ondernemers in 'investor readiness' 2.3: Bestaande ondernemersprogramma's toepasbaar maken voor GCNE 2.4: Inzicht financieringslandschap en -gaps up-to-date houden 2.5: Stimuleren van de beschikbaarheid van kapitaal voor game changers in de groene chemie
3. Beleid	3.1: Publiceren van een jaarlijkse voortgang op de actieagenda 3.2: Publiceren van een halfjaarlijkse policy brief 3.3: Agenderen bij overheden
4. Community en Communicatie	4.1: Aantrekken van nieuwe partijen voor community 4.3: Organiseren van GCNE-sessies 4.4: Aanhaken bij relevante sessies vanuit de regio's en andere organisaties 4.5: Opstellen en uitvoeren communicatieplan
5. Impact mapping & Monitoring	5.1: Opstellen en jaarlijks bijwerken van een lange termijn GCNE-impact plan en toetsingskader 5.2: Monitoring en portfoliomanagement 5.3: Stimuleren van instrumenten en methodieken voor de nieuwe economie
Enablers	Activiteiten
6. Management	6.1: Invullen openstaande rollen, start programmamanagement 6.2: Uitwerken programmatische aanpak 6.3: Management en beheer Stichting GCNE

Tabel: Overzicht van activiteiten van het GCNE platform in de periode 2022 – 2023

3.1.1 Ketenvorming

Ketenvorming, ofwel het zorgen dat de waardeketens rondom opschalingsinitiatieven gecompleteerd worden, is een belangrijk onderdeel van het beoogde innovatie-ecosysteem. Nieuwe ketenpartners moeten aan elkaar gekoppeld worden (grondstoffentoelevering, afnamecontracten, e.d.) en worden ondersteund in het vormen van de waardeketens. Binnen GCNE gaat het vaak over het vormen van nieuwe ketens, over sectoren heen die eerder niet verbonden waren. Tot dusverre zijn de agro, bosbouw, afval en hightech branches geïdentificeerd voor verbinding met de chemie. Ook andere branches gloren, zoals de voedselindustrie en diverse toelieferingen vanuit de energie branche.

Om oplossingen te realiseren moeten technologische en socio-economische innovatie hand in hand gaan. Deze duale aanpak vormt een rode draad in de aanpak van het platform GCNE. In deze aanpak organiseert en stimuleert GCNE cross-sectorale samenwerkingen, en past ze wetenschappelijke inzichten uit de transitiekunde toe in de praktijk.

Doel van GCNE binnen Ketenvorming: bijdragen aan de vorming en opschaling van (cross-sectorale) ketens rondom initiatieven van game changers die maximaal bijdragen aan de doelstellingen van GCNE⁵.

Het beoogde effect is dat brede samenwerkingen over de gehele (nieuwe) productieketens tot stand komen, waardoor benodigde ontwikkelingen in alle schakels van de keten plaatsvinden om tot industrieel relevante schaal te komen. Zo kunnen ook nieuwe initiatieven aanhaken bij deze ketens.

Activiteiten

GCNE draagt bij aan de opschaling van ketens door het initiëren en opzetten van consortia en programma's voor ketenvorming binnen relevante vernieuwingsroutes, het ontwikkelen van 'best practices' en door het begeleiden van individuele ondernemers en daarbij horende ketens. De komende twee jaar wordt op de volgende activiteiten ingezet:

Activiteit 1.1 – Ketens initiëren in alle relevante vernieuwingsroutes (te beginnen met landbouw, bosbouw, afval en CO₂ naar chemie en disruptieve elektrificatie), inclusief het organiseren van de benodigde financiële NL/EU stimulans (denk hierbij bijvoorbeeld aan Nationaal Groeifonds en Interreg).

Deze activiteit is het hart van GCNE: ze hangt nauw samen met de andere activiteiten van het platform en zorgt voor 'multiplier' effecten in de betrokken regio's, waarbij de ROM's een sleutelrol spelen. GCNE heeft inmiddels in de verschillende groeifondsvoorstellen waar ze aan deelneemt⁶ het aspect ketenvorming sterk ingebracht. Zaak is om deze voorstellen door te zetten en tegelijkertijd nieuwe programma's rondom ketenvorming op te tuigen – en gefinancierd te krijgen. Dat betekent voor de vier (huidige) hoofdroutes van GCNE het volgende:

- *Landbouw naar Chemie*: starten met de uitvoering en bemensing van het ABC-programma (uitgaande van toekenning), met GCNE in een (mede-)aansturende en uitvoerende rol, en – samen met het TKI BBE – implementatie van de ABC-governance (*vanaf midden 2022*).
- *Afval naar chemie*: starten met de uitvoering van het programma Materialen NL (uitgaande van toekenning), waarbij GCNE betrokken is bij het thema circulair plastic produceren op basis van reststromen. Deze inzet zal worden geborgd door verdere formalisering en uitbreiding van de ketens zoals voorzien in voorstel (*vanaf midden 2022*).
- *Bosbouw naar chemie*: opzetten van een consortium rondom deze route en daarmee mogelijk in gezamenlijkheid met andere partners, en een aanvraag indienen bij de derde ronde van het Nationaal Groeifonds of een ander groot Europees/landelijk/regionaal fonds (*2022*).

⁵ In combinatie met de activiteiten in Thema 'Impact mapping & Monitoring' wordt bepaald welke initiatieven 1) binnen de scope van GCNE vallen en 2) maximaal bijdragen aan de GCNE doelstellingen.

⁶ Agri Based Chemicals (mede-indiener en trekker), Duurzame MaterialenNL (mede-indiener), NextGen Hightech (mede-indiener).

- *Innovatieve Elektrificatie*: organiseren van versterkte ketenvorming en een verhoogde zichtbaarheid en betrokkenheid van GCNE, allereerst maar niet uitsluitend bij de NGF2 onderwerpen uit Hightech NextGen op het onderwerp Energie (2022 – 2023).

Overige routes: De mogelijkheid tot betrokkenheid van GCNE bij programma's rondom andere vernieuwingsroutes (zoals CCU) zal de komende twee jaar verder verkend worden. Met behulp van het zogenaamde 'SCIAR model'⁷ is hier in het afgelopen jaar al een start mee gemaakt (zie Figuur 4 in sectie 3.1.5).

Het is belangrijk dat GCNE, met de programmatische aanpak, de verbinding tussen lopende en nieuwe programma's blijft leggen, opdat er zoveel mogelijk synergie wordt bereikt. Ook zit er een lerend element in de reeds ingediende aanvragen/opgerichte consortia, waar in toekomstige programma's gebruik van kan worden gemaakt. Er zal een coördinator worden aangesteld om dit te bewerkstelligen.

Activiteit 1.2 – Socio-economisch en praktijkonderzoek naar 'best practices' (2022 – 2023)

Voor de opschaling van initiatieven is, naast innovatie en toegang tot financiering en netwerk, met name kennis nodig in de ontwikkeling van de nieuwe, vaak cross-sectorale ketens. Deze activiteit is daarom gericht op het identificeren en vormgeven van succes bepalende factoren rondom ketentransities. Zo zal er onderzoek worden gedaan naar hoe concepten uit de transitiekunde en 'collaborative business modelling' kunnen worden toegepast om de vorming van nieuwe ketens te versnellen. Wat zijn bijvoorbeeld de best practices? Case studies (toegepast op/met game changers binnen het GCNE platform) en publicaties vormen het hart van deze activiteit. Best practices, ontwikkeld in deze activiteit, worden vervolgens in Activiteit 1.1 en 1.3 op nieuwe ketens toegepast.

Activiteit 1.3 – Ondersteuning individuele ondernemers in ketenvorming (2022 – 2023)

Als onderdeel van hun kerntaken ondersteunen de ROM's en Invest-NL individuele ondernemers in de vorming en financiering van ketens. GCNE zal dit onderwerp mede agenderen en deze initiatieven bovenregionaal ondersteunen. Deze activiteit hangt sterk samen met Activiteit 1.1 en met activiteiten uit het Thema Financiering.

Resultaten

- Eind 2023 zijn de cross-sectorale ketens landbouw-, bosbouw-, afval- en innovatieve elektrificatie naar chemie gevormd, ingevuld en actief gesteund:
 - Diverse indienen en naar verwachting 2-3 toekenningen van fonds-aanvragen voor dit doel maken hier deel van uit.
 - Een tiental game changers heeft eind 2023, mede dankzij GCNE, binnen verschillende relevante vernieuwingsroutes (op basis van de huidige en toekomstige initiatievenlijst) een opschalingsstap ingezet.
- Jaarlijks: Publicatie over 'best practices' voor ketenvorming.

3.1.2 Financiering

Een belangrijk thema voor het platform GCNE is de financiering van opschalingsinitiatieven. Met een sterk financieel motorblok om de 'valley of death' het hoofd te bieden, bestaande uit goede aansluiting van NL/EU subsidies, regionale /nationale publieke fondsen (ROM's, provincies, Invest-NL), private financiers en corporates), tracht het platform de financiering van impactvolle businesscases te realiseren. GCNE ondersteunt zowel ondernemers met overzicht in bestaande en toekomstige middelen (*bottom-up*), maar zal ook intensief met financiële partijen samenwerken voor een *top-down* benadering op eigen initiatief naar de ondernemers toe.

⁷ SCIAR staat voor *source, commodity, intermediate, application en resource*: het model beschrijft daarmee volledige (cross-sectorale) ketens van grondstof tot eindproduct.

Doel van GCNE binnen Financiering: verbeteren van het ondernemersklimaat door het organiseren van de juiste randvoorwaarden rondom financiering voor opschaling, zodat game changers die maximaal bijdragen aan de doelstellingen van GCNE⁵ hun volgende opschalingsstap(pen) gefinancierd krijgen.

Activiteiten

Activiteit 2.1: Financial engineering (2022 – 2023)

GCNE neemt de regie in het ontwikkelen van een financieringsketen om impactvolle initiatieven van game changers in de groene chemie te faciliteren richting opschaling; van demo tot commercie, stapeling vanaf subsidie tot investering. Op basis van enkele initiatieven zal een sterk financieel motorblok ontwikkeld worden, waarbij continue leren en doorontwikkelen centraal staat. Ook zal er een jaarlijkse publicatie over financial engineering voor de groene chemie worden uitgebracht (bijvoorbeeld over multi-stage financiering of impact investing).

Daarnaast zal GCNE zich bezighouden met het ondersteunen van ondernemers met het 'investor ready' maken van hun project, zowel individueel als met bestaande programma's (in lijn met activiteit 1.3). De volgende twee activiteiten vallen hier onder.

Activiteit 2.2: Individuele begeleiding ondernemers in 'investor readiness' (2022 – 2023)

De ROM's, triple helix-organisaties en Invest-NL spelen een belangrijke rol in de individuele begeleiding. Zij brengen initiatiefnemers in contact met potentiële afnemers en financiers en ondersteunen ze bij het uitwerken van hun ideeën. Aandacht voor de businesscase (markt, aanvoer en afnamegaranties, prijsstelling, verdienmodel etc.) is daarbij cruciaal. GCNE werkt nauw samen met deze organisaties en zal haar netwerk gebruiken om samen met hen te zorgen dat relevante game changers de begeleiding krijgen die zij behoeven. Ook kunnen het platform en deze organisaties van elkaar leren wat betreft de 'best practices' voor individuele begeleiding.

Activiteit 2.3: Bestaande ondernemersprogramma's toepasbaar maken voor GCNE (2022)

Omdat er al veel programma's en tools bestaan om initiatieven 'investor ready' te krijgen, zoals bij de ROM's, bij RVO en bij Invest-NL, zal het platform GCNE vooral inzetten op het promoten van dergelijke programma's en ondersteuningsmogelijkheden bij ondernemers en, waar nodig, deze 'tailor made' maken voor de chemie. Denk hierbij aan het Investor Readiness Program voor de vroege fase (ROM's).

Activiteit 2.4: Inzicht financieringslandschap en -gaps up-to-date houden (2022 – 2023)

Dit landschap is eerder door ERAC in kaart gebracht en zal nu verder uitgewerkt (en geactualiseerd) worden, zodat ondernemers inzicht kunnen krijgen in hun financieringsmogelijkheden. Daarnaast zal GCNE de gaps in het financieringslandschap blootleggen en de financieringsbehoefte vaststellen, in samenwerking met bijvoorbeeld Polestar Capital. Deze activiteit is daarmee tweeledig: enerzijds zet GCNE in op het up-to-date houden van een helder overzicht van bestaande/toekomstige middelen en partijen ter ondersteuning van individuele ondernemers (via bijvoorbeeld tooling beschikbaar op de website), anderzijds zet GCNE in op een studie naar de algemene financieringsbehoefte in de groene chemie.

Als een gevolg van activiteit 2.4 zet GCNE zich tot slot in om de eerder geïdentificeerde gaps in het financieringslandschap op te vullen, door:

Activiteit 2.5: Stimuleren van de beschikbaarheid van kapitaal voor game changers in de groene chemie (2022 – 2023)

Om opschalingsinitiatieven te realiseren, is het ook nodig dat er meer kapitaal beschikbaar komt voor de groene chemie. Ook hier zet GCNE de komende twee jaar op in. Een optie zou bijvoorbeeld kunnen zijn om te werken aan de ontwikkeling van een nieuw, gespecialiseerd hoog TRL-fonds voor de chemie, analoog aan het recent opgerichte *deeptech*-fonds. Deze optie, maar ook anderen, worden de komende tijd verder onderzocht en uitgewerkt.

Resultaten

- Jaarlijks: Publicatie over financial engineering voor de groene chemie.
- Jaarlijks: Publicatie van een (geactualiseerd) overzicht van het financiële landschap voor de groene chemie op de GCNE website.
- Eind 2022 is het financiële motorblok voor de opschaling van game changers in de groene chemie gerealiseerd
- Eind 2023 is het mede dankzij GCNE een tiental game changers gelukt een opschalingsstap gefinancierd te krijgen (op basis van de huidige en toekomstige initiatievenlijst).
- Eind 2023 zijn (minstens) twee 'investor readiness' programma's opgestart specifiek voor ondernemers in de groene chemie.

3.1.3 Beleid

Passend beleid is onmisbaar voor een succesvolle grondstoffentransitie: stimulerende wet- en regelgeving is nodig om de opschaling van groene initiatieven in de maakchemie te versnellen. Daarom agendeert het platform GCNE de vergroening van de maakchemie op nationaal en regionaal niveau en informeert het overheden over beleidsmatige bottlenecks. Daarnaast wil GCNE een erkende adviseur voor overheden zijn, ten aanzien van de inzet van financieringsinstrumenten en de ontwikkeling van beleidskaders en regelgeving.

Doel van GCNE binnen Beleid: bijdragen aan beleid dat vergroening van de chemie helpt versnellen.

Activiteiten

Activiteit 3.1: Publiceren van een jaarlijkse voortgang op de actieagenda (2022 – 2023)

Door het publiceren van een jaarlijkse update op de actieagenda van februari 2021, brengt het platform GCNE jaarlijks de voortgang wat betreft de (beleidsmatige) bottlenecks voor de transitie in kaart. Analyses zullen plaatsvinden op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau. GCNE overweegt om naast overheden ook organisaties zoals de clusters, de VNCl, de top van bedrijven en kennisinstellingen hierbij te betrekken. Deze publicatie zal jaarlijks aan EZK worden aangeboden en leiden tot een dialoog ten aanzien van kansen en belemmeringen rond beleid en instrumentarium.

Activiteit 3.2: Publiceren van een halfjaarlijkse 'policy brief' (2022 – 2023)

In samenwerking met technische, economische en juridische experts wordt 2 keer per jaar een policy brief gepubliceerd waarin de relevante ontwikkelingen voor de grondstoftransitie uiteen worden gezet, zoals Europese regelgeving op het gebied van circulariteit en financiering.

Activiteit 3.3: Agenderen bij overheden (2022 – 2023)

GCNE is goed in staat om bij overheden te agenderen; door intensieve samenwerking met bedrijven en de regio's worden concrete problemen door het platform opgemerkt. Eventueel kan GCNE ook aanbevelingen doen voor het aanpassen of vormgeven van overheidsregelingen voor nieuwe beleidsstimuli, aan de hand waarvan game changers de verduurzaming van de maakchemie kunnen versnellen. Om effectief te agenderen zal GCNE voornamelijk in samenwerking met andere partijen – overheden, financiers en bedrijven – het gesprek aangaan met relevante beleidsmakers. Om beter te begrijpen met welke partijen gesproken moet worden, zullen in deze activiteit daarvoor ook stakeholder maps van relevante beleidsmakers worden opgesteld.

Resultaten

- Jaarlijks: Publicatie voortgang op de actieagenda.
- Halfjaarlijks: Publicatie van een 'policy brief'.

3.1.4 Community en Communicatie

Door een community in te richten waarin (bovenregionale) samenwerking wordt gestimuleerd, wil GCNE een verbinder zijn tussen ondernemers, kapitaal, kennisinstellingen, grootbedrijf, MKB en overheden. GCNE heeft toegang tot een breed scala aan samenwerkende partners zoals corporates, collega-innovators, investeerders, chemieclusters in Nederland (en daarbuiten) en is daarom goed gepositioneerd om relevante verbindingen te maken.

Doel van GCNE binnen Community en Communicatie: opzetten en onderhouden van een levendige community waarin game changers binnen de groene chemie elkaar en relevante financiers, partners en beleidsmakers ontmoeten, inspireren en kennis delen en opdoen, en partijen buiten de community activeren.

Activiteiten

Begin 2022 wordt uitgewerkt hoe de community wordt ingericht en ingezet op het verder aanhaken van organisaties bij GCNE. Verder zet GCNE in op (netwerk)activiteiten en op het ontsluiten van tools en informatie voor leden van de community op de GCNE communicatiekanalen. Dit komt neer op de volgende activiteiten:

Activiteit 4.1: Aantrekken van nieuwe partijen voor de community (begin 2022)

Om er voor te zorgen dat de GCNE community een representatieve groep is van game changers in de grondstoffentransitie, zet het platform de komende maanden in op stakeholder mapping en, daarop gebaseerd, het benaderen van relevante partners die nu ondervertegenwoordigd of niet genoeg betrokken zijn bij GCNE. Hierbij heeft het platform zowel aandacht voor reeds geïdentificeerde game changers als voor nieuwe, nog niet bekende initiatieven, gebaseerd op de snelwegen in Figuur 4.

De diensten en voordelen die het platform GCNE aan 'leden' kan bieden, verschillen per type organisatie. Zo is het voor scale-ups en ondernemers vooral belangrijk om ondersteund en financieel versterkt te worden, terwijl game changers vanuit grootbedrijf wellicht meer beleidsmatige ondersteuning verlangen. Welke diensten (op termijn) gratis zijn of deel uit moeten maken van een 'lidmaatschap' zal worden verkend. Daartoe wordt een menukaart uitgewerkt, inclusief hoe verschillende partijen aan kunnen haken bij GCNE. De mogelijkheden van betrokkenheid en/of lidmaatschap bij het platform worden gedifferentieerd naar start/scale-ups, MKB en grootbedrijf, waarin partijen zowel betalend als in-kind kunnen deelnemen.

Activiteit 4.2: Organiseren van GCNE-bijeenkomsten (2022 – 2023)

Jaarlijks organiseert GCNE het GCNE jaarevent voor betrokkenen. Daarnaast organiseert GCNE minimaal 2 (nationale) thema-gedreven bijeenkomsten voor ondernemers. Hier wordt (een-op-een) netwerken tussen stakeholders aangemoedigd (door matchmaking te faciliteren tussen bijvoorbeeld ondernemers en grootbedrijf) en kennis gedeeld (middels diepte-sessies over verschillende onderwerpen, cross-sectoraal). Vooral het aan elkaar koppelen van groepen is belangrijk in deze sessies: verschillende sectoren, bedrijven en financiers, bedrijven onderling, etc. De opzet en inhoud van deze sessies wordt afgestemd met de thema's Ketenvorming, Financiering en Beleid.

Activiteit 4.3: Aanhaken bij relevante sessies vanuit de regio's en andere organisaties (2022 – 2023)

Verder zal GCNE minstens een keer per jaar aanwezig zijn bij een relevante bijeenkomst in elk van de zes betrokken provincies. GCNE zal stimuleren dat een bijeenkomst met een thema gelinkt aan groene chemie plaatsvindt en daar vervolgens aan bijdragen. Ook zal GCNE er op inzetten om aanwezig te zijn bij relevante evenementen van andere netwerkorganisaties. Deze activiteit vergroot de zichtbaarheid en het netwerk van GCNE en zorgt er voor dat de groene chemie in de regio op de agenda staat.

Activiteit 4.4: Opstellen en uitvoeren communicatieplan (begin 2022)

Er wordt een Manager Community en Communicatie ingehuurd die een communicatieplan voor de komende twee jaar zal opstellen en uitvoeren. Dit behelst onder andere coördinatie van de website,

nieuwsbrieven, de LinkedIn-pagina en het (mede) organiseren van evenementen. Ook 'knowledge brokering' ten behoeve van de community is een belangrijk speerpunt van GCNE. Werk dat in de andere onderwerpen wordt opgepakt wordt gepubliceerd via de communicatiekanalen en handige tips en tools voor ondernemers worden er op een toegankelijke manier gedeeld. De Manager Community en Communicatie vormt onderdeel van het programmateam en zorgt dat GCNE zichtbaar is voor en in contact staat met de buitenwereld.

Resultaten

- Eind 2022: Menukaart met proposities voor deelname aan GCNE gereed.
- Begin 2022: Communicatieplan opgesteld, incl. jaarplan met GCNE-(gerelateerde) bijeenkomsten.
- Jaarlijks: Succesvolle organisatie van jaarevent GCNE en minimaal twee thema-gedreven bijeenkomsten voor ondernemers.
- Continu: GCNE-community is goed op de hoogte van de GCNE-activiteiten en resultaten, door actualisatie van de GCNE-website met relevante informatie en tools, reguliere nieuwsbrieven en LinkedIn posts.
- Eind 2023 omvat de GCNE-community minimaal 100 organisaties, waarin de belangrijkste game changers gerepresenteerd zijn (start- en scale-ups, MKB en grootbedrijf) en waarbij minstens de helft van de leden ondernemer is. De leden nemen actief deel aan de GCNE-bijeenkomsten: bij elke bijeenkomst is minstens de helft aanwezig.

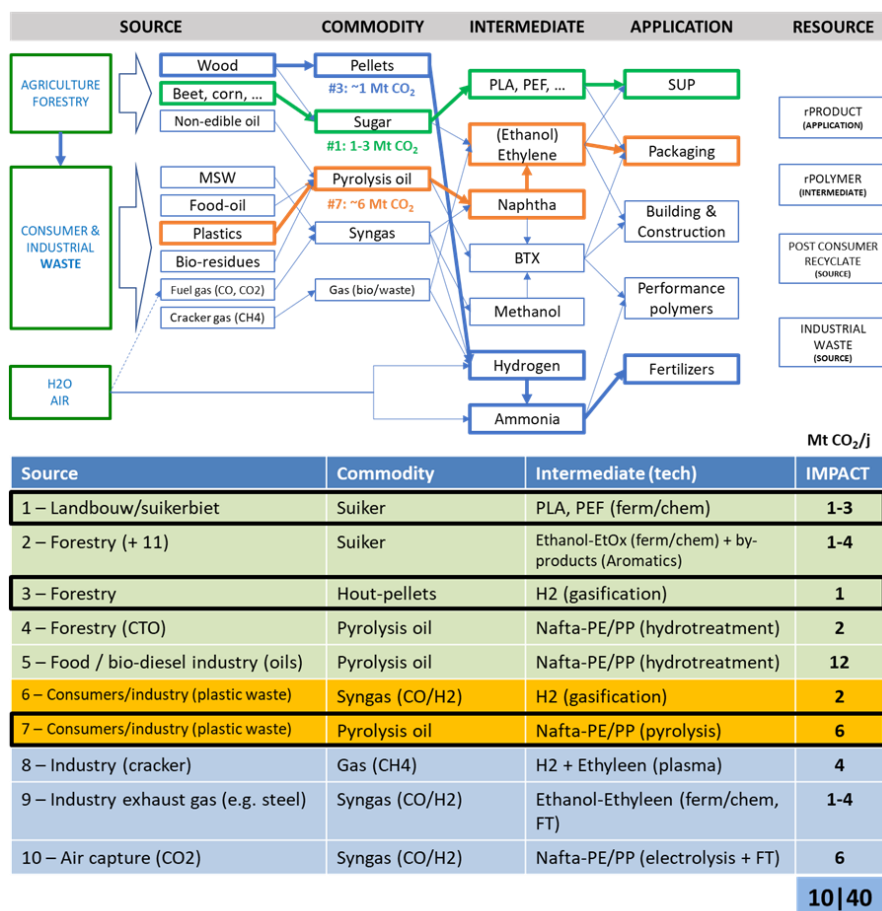
3.1.5 Impact mapping & Monitoring

De vier hoofdroutes van GCNE zijn gekozen op basis van verscheidene (inter)nationale roadmaps. In 2021 is dit nader uitgewerkt tot 10 'snelwegen' middels het SCIAR model, dat volledige (cross-sectorale) ketens van grondstof tot en met eindproduct beschrijft (zie Figuur 4⁸). Opschaling en commercialisatie van game-changing initiatieven op deze snelwegen zal leiden tot impact (o.a. reductie van CO₂-emissies). Het is van belang om een lange-termijn impact plan op te stellen en de voortgang van het platform GCNE te blijven monitoren en indien nodig bij te sturen. Ook is het van belang om de verschillende initiatieven op impact- en duurzaamheidspotentie te beoordelen ter selectie van de initiatieven die voor ondersteuning en begeleiding door GCNE in aanmerking komen (in bijvoorbeeld Activiteit 1.1 en 1.3).

Doel van GCNE binnen Impact mapping & Monitoring: GCNE 'bestuurt' een portfolio van impactvolle projecten, die maximaal bijdragen aan de missie van GCNE⁵.

⁸ Twee van de vernieuwingsroutes, landbouw en afval naar chemie (1 en 7 in de figuur), zijn op dit moment ondergebracht bij groeifondsvoorstellen. Gebaseerd op dit model zijn meerdere vernieuwingsroutes gedefinieerd, waarmee de komende twee jaar gericht naar relevante game changers gezocht kan worden.

OVERZICHT 10 SNELWEGEN & IMPACT

Figuur 4: Overzicht van 'snelwegen', geplot op het zogenaamde SCIAR-model (bovenste deel), en de potentiële impact van verschillende routes (onderste deel). Bron: GCNE

Activiteiten

Activiteit 5.1: Opstellen en jaarlijks bijwerken van een lange termijn GCNE-impact plan en toetsingskader (begin 2022)

In deze activiteit worden de GCNE ambities voor 2050 voor verschillende vergroeningsrichtingen (afval/bosbouw/landbouw/emissies naar chemie, innovatieve elektrificatie, etc.) geconcretiseerd en de routes daar naartoe uitgewerkt tot een impact plan. Hiervoor wordt een lijst van verschillende indicatoren opgesteld: zowel op CO2 impact, als op circulariteit, werkgelegenheid, kennisontwikkeling (IP), etc. Het impact plan beschrijft een coherent programma op de volledige (cross-sectorale) ketens van grondstof tot en met eindproduct en bevat zowel nieuwe als bestaande technologieën. Verschillende methodieken (denk hierbij aan levenscyclusanalyse, maar ook *Theory of Change*⁹ en macro-economische analyses) worden ingezet om naar impact te redeneren en deze holistisch in kaart te brengen. Voor het opstellen van een dergelijk plan over sectoren en regio's heen zal worden afgestemd en samengewerkt met betrokken partijen (nationaal, maar ook in ARRR cluster verband).

Activiteit 5.2: Monitoring en portfoliomanagement (2022 – 2023)

GCNE zal een mechanisme opstellen om zowel initiatieven (individueel en het portfolio als geheel) te beoordelen, als de voortgang van het platform GCNE te monitoren. Door middel van tools zoals

⁹ [NWO | Impact Plan Benadering](#)

'prospective LCA's' kan de impact van initiatieven op indicatoren in het impact plan worden ingeschat. Zo wordt een monitoringssysteem ontwikkeld om de voortgang van de groene chemie, en specifiek van de door GCNE opgestarte projecten te meten. Gebaseerd hierop kunnen lopende programma's en het lange termijn impact plan bijgestuurd worden. Aan de hand van het monitoringssysteem wordt een selectiemechanisme (een zogenaamde 'funnel-methodiek') ontwikkeld, dat bepaalt welke nieuwe casussen en initiatieven (het meest) potentie hebben en uiteindelijk door GCNE worden opgepakt. Door de monitoring van het portfolio van projecten in het geheel, worden 'witte vlekken' in het impact plan inzichtelijk, die aangeven waar nog onvoldoende initiatieven worden gezien op een vernieuwingsroute waar wel kansen liggen. Nieuwe opschalingsinitiatieven worden hiervoor, in afstemming met regio's, geïdentificeerd en waar nodig gestimuleerd door het netwerk.

Activiteit 5.3: Stimuleren van instrumenten en methodieken voor de nieuwe economie

Tot slot zet GCNE in op het stimuleren van (beleids-)instrumenten en methodieken voor de nieuwe economie. Er zal onderzocht worden welke instrumenten voor de nieuwe economie door lopende initiatieven ontwikkeld worden en welke van deze op de maakchemie toegespitst kunnen worden. Waar nuttig en relevant haakt GCNE bij deze initiatieven aan. Als voorbeeld kan gedacht worden aan het toepassen van een methodiek om de ware kosten van een product, maatschappelijk en bedrijfsmatig, inzichtelijk te maken (het zogenaamde 'true pricing' concept).

Resultaten

- Eind 2022: Lange termijn impact plan gereed.
- Eind 2022: Monitoringssystematiek en funnel-methodiek gereed.
- Jaarlijks: Publicatie van de interne GCNE-monitor.
- Eind 2023 heeft GCNE een portfolio van tientallen impactvolle initiatieven die klaar staan om opgeschaald te worden, waarvan minstens één initiatief op elke snelweg van de SCiAR.

3.1.6 Management

Management van GCNE speelt vanzelfsprekend een belangrijke rol bij het opstellen en het uitvoeren van de programmatische aanpak. Topprioriteit heeft het aanstellen van een Programmamanager en het inrichten van het Programmateam.

Het programmateam bestaat uit de volgende rollen:

1. Programmamanager
2. Coördinator ketenvorming
3. Coördinator financiering
4. Coördinator beleid
5. Coördinator community
6. Coördinator impact mapping en monitoring
7. Coördinator communicatie

Binnen management worden de volgende activiteiten opgepakt:

Activiteit 6.1: Invullen openstaande rollen, start programmamanagement (begin 2022)

Er wordt zo snel mogelijk een Programmamanager GCNE aangesteld. De Programmamanager neemt, ondersteund door het Programmateam, de coördinatie en aansturing van GCNE voor rekening. Hij/zij zet het Programmateam in hun kracht, door coördinatie en orkestratie op de uitvoering. De verdere bemensing voor de uitvoering van dit programma (denk aan de coördinatoren voor elk van de vijf thema's) zal begin 2022 met de Programmamanager worden vastgesteld.

Activiteit 6.2: Uitwerken programmatische aanpak (begin 2022)

De Programmamanager werkt in samenwerking met het Programmateam de activiteiten, benodigde resources, begroting en planning voor de komende twee jaar in detail uit.

Activiteit 6.3: Management en beheer Stichting GCNE

De Stichting Platform GCNE is opgericht en functioneert conform paragraaf 2.4. In de begroting is een post Onvoorzien opgenomen, waarover het Stichtingsbestuur kan besluiten.

Resultaten

- Begin 2022: Programmateam ingericht.
- Begin 2022: Programmaplan uitgewerkt.
- Accountantsverklaring

3.2 Begroting en benodigde resources

Voor de startfase in de eerste 2 jaar hebben de kwartiermakers een indicatief jaarbudget opgesteld, gebaseerd op de benodigde inzet voor de verschillende thema's in dit plan (Tabel 1).

De financiering zal een mix van in cash en in kind bijdragen zijn.

Voor de periode van 2022 tot en met 2023 hebben de provincies Noord-Brabant, Limburg, Zeeland, Zuid-Holland, Groningen en Drenthe middelen toegezegd om de programmatische aanpak te ondersteunen. Ook Invest-NL zal hieraan bijdragen.

Ambitie van GCNE is om in de komende twee jaar financieel grotendeels zelfvoorzienend te worden, door bijvoorbeeld bijdrages van platformleden, NGF-financiering en andere subsidies en middelen.

Auteurs

Laurence Anjoras

Errit Bekkering

Noortje Bonenkamp

Tys van Elk

Lara Engelfriet

Angelique Erkenbosch

Hugo Gelevert

Luuk Hammecher

Anita Lieverdink

Chantal de Schepper

Willem Sederel

Rolph Spaas

Arnold Stokking

Maxine Tillij

Jan Harm Urbanus

Erik Verbrugge.

Herman Worries